

natuurtoets

Quickscan natuurtoets Enkweg 56 Wijhe

Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden

Opdrachtgever

Gemeente Olst-Wijhe

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Enkweg 56 Wijhe

Subtitel

Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden

Projectcode	Datum	Status
17-447	27 juli 2017	Definitief

Auteur(s)

J. (Jan) Borst

Tweede lezer

A. (Adriaan) de Gelder

Opdrachtgever

Gemeente Olst-Wijhe

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Borst, J. (2017). Quickscan natuurtoets Enkweg 56 Wijhe. Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden. Rapport 17-447. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding en doelstelling	2
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	2
1.3 Leeswijzer	3
2. Toetsingskader en onderzoeksmethode	4
2.1 Wettelijk kader	4
2.2 Onderzoeksmethode	5
3. Gebiedsbescherming	6
3.1 Natura 2000	6
3.2 Natuurnetwerk Nederland	6
4. Soortbescherming	7
4.1 Flora	7
4.2 Zoogdieren	7
4.3 Broedvogels	8
4.4 Amfibieën	9
4.5 Overige soortgroepen	9
5. Geraadpleegde bronnen	10

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Olst-Wijhe heeft ten behoeve van de herontwikkeling van de Industrieweg 1 te Wijhe het bestemmingsplan De Enk vastgesteld. Dit bestemmingsplan maakt de vestiging mogelijk van een garagebedrijf met bedrijfswoning en tankstation welke momenteel aan de Enkweg 56 zijn gelegen. Ecogroen heeft beoordeeld of het voornemen conflicteert met de wettelijke bescherming van natuurwaarden.

Gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en NNN-gebied ligt op ruime afstand van het plangebied. Gezien de afstand en de aard van de werkzaamheden, kan worden gesteld dat het voornemen geen negatief effect heeft op Natura 2000-gebieden.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Schade aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen binnen het plangebied worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bebouwing aangetroffen of te verwachten. Jaarrond beschermde nesten van broedvogels ontbreken.
- In het plangebied is overwintering van nationaal beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren met provinciale vrijstelling te verwachten.
- In het plangebied zijn geen flora, reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten die bescherming genieten binnen de provincie Overijssel.

Advies

- Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën met provinciale vrijstelling verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang dat er geen nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Olst-Wijhe heeft ten behoeve van de herontwikkeling van de Industrieweg 1 te Wijhe het bestemmingsplan De Enk vastgesteld. Dit bestemmingsplan maakt de vestiging mogelijk van een garagebedrijf met bedrijfswoning en tankstation welke momenteel aan de Enkweg 56 zijn gelegen. Ecogroen heeft beoordeeld of het voornemen conflicteert met de wettelijke bescherming van natuurwaarden. Voorliggend rapport beschrijft de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied beslaat het perceel aan de Enkweg 56 in Wijhe (zie figuur 1.1). Op locatie staan bedrijfspanden waar CarXpert garagebedrijf van Gulp en Salland Tours gevestigd zijn. Daarnaast is een tankstation in beheer van TinQ aanwezig. Naast bebouwing is verharding aanwezig, bomen, struiken of ander groen ontbreken.

In augustus 2017 verhuizen autobedrijf van Gulp, Salland Tours en het door TinQ beheerde tankstation naar de nieuwe locatie aan de Industrieweg 1 in Wijhe. Na verhuizing zal de bebouwing aan de Enkweg 56 worden gesloopt. Vervolgens wordt ten behoeve van woningbouw het terrein bouwrijp gemaakt.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: ESRI.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven of en zo ja welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

2. Toetsingskader en onderzoeksmethode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op gebieds- en soortenbescherming. Bescherming van houtopstanden is conform opdracht niet meegenomen in de rapportage. Voor de volledige wettekst verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de wet regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitatssoorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of plannen of projecten (of andere handelingen) ingrepen / activiteiten in of nabij van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de wet regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn nesten alleen tijdens de broedseizoen beschermd zijn (periode van nestbouw, periode van eileg,, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat gebieden moeten worden aangewezen die het NNN vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten in beeld te brengen is gestart met literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of het plangebied binnen of nabij beschermde gebieden ligt en of beschermde soorten bekend zijn in en in de directe omgeving van het plangebied. Wij hebben gebruik gemaakt van de NDFF¹ en provinciale kaartviewers (zie: hoofdstuk 5 Geraadpleegde bronnen).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 26 mei 2017. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten van de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het onderzoeksgebied en beschermde gebieden. De bebouwing is onderzocht op geschiktheid voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties voor huismussen. De buitenzijde van de aanwezige gebouwen zijn geïnspecteerd op bouwkundige kenmerken als aanwezigheid van ventilatieopeningen, ruimten achter boeiboorden, gevelbetimmering en eventuele openingen ontstaan door scheuren.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is bepaald of het plangebied gelegen is in of nabij beschermde gebieden. Vervolgens is op basis van de geplande ingrepen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden. Indien sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

¹ Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn de IJsseluiterwaarden (onderdeel van Natura 2000-gebied; Rijntakken), gelegen ten westen van het plangebied op circa 350 meter afstand. Een toename in stikstofdepositie op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden wordt niet verwacht. Van het voornemen gaat geen verkeersaantrekkende werking uit en met de functieverandering van industrie naar wonen wordt voorzien in een afname van stikstofdepositie (mond. med. dhr. E. Dokter). Gezien de afstand en de aard van de beoogde werkzaamheden zijn overige negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden ook niet te verwachten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde onderdeel van NNN maakt onderdeel uit van Natura 2000-gebied Rijntakken en ligt op circa 350 meter van het plangebied. Het provinciaal beleid van Overijssel kent geen externe werking, waardoor van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Overijssels deel van NNN geen sprake is. Vervolg-stappen zijn niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) worden deze ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is voor flora niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Algemeen

Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen, zoals hierboven beschreven, aangetroffen. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Vanwege het ontbreken van opgaande groenelementen en andere geleidende structuren in het plangebied worden foerageergebieden en vliegroutes niet verwacht in het plangebied. Van schade aan belangrijke foerageergebieden en onmisbare vliegroutes als gevolg van het voornemen is dan ook geen sprake. Vervolgstappen naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zijn dan ook niet nodig.

Overige zoogdieren

Bij overige zoogdieren wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Vaste verblijfplaatsen van zoogdieren die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek, en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Verblijfplaatsen van nationaal beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling, zoals Steenmarter, worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn potentieel vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten, zoals Egel en Huis-spitsmuis te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet Natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Op basis van het uitgevoerde veldbezoek, de terreinkenmerken en de verspreidingsgegevens (NDFP 2017) worden geen jaarrond beschermde nesten van broedvogels verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten of broedverdachte vogels waargenomen. Door de aanwezigheid van de bebouwing is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Kauw en Turkse tortel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half november, adviseren wij na te gaan of eventueel nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende Turkse tortels aanwezig zijn binnen het plangebied.

4.4 Amfibieën

Bij amfibieën wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Voortplanting en overwintering van nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

Er zijn enkele algemene soorten zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in het plangebied onder bijvoorbeeld materialen als stenen.

Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt binnen de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van het veldbezoek, de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2017) wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (reptielen, vissen en ongewervelden).

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>)

NDFE Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 24 mei 2017

Provincie Overijssel. NNN Overijssel http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1 geraadpleegd 26 juni 2017

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)